

Trygghet och trivsel 2016

- Kommunövergripande analysrapport av arbetet med trygghet och trivsel i förskolan
-

Förskola

VARBERGS
KOMMUN

Sammanfattning

Vårdnadshavare till barn i Varbergs förskola upplever en hög grad av trygghet och trivsel. Det visar både enkät och den analys som görs tvärprofessionellt i barn- och elevhälsarådslaget.

Nyckeln till en hög kvalitet i förskolan är värdegrunden ”Välmående ger lärande och lärande ger välmående”. Med fokus på både barnets progression och utveckling men även välmående och trivsel skapas en helhet i förskolan.

Genom god kvalitativ dokumentation av arbetet i förskolan som förmedlas till vårdnadshavare och barn samt används av pedagog, barn- och elevhälsateam inklusive förskolechef i utvecklingsarbetet, skapas samsyn och en gemensam förståelse för utvecklingsarbetet. Det gör både vårdnadshavare och barn delaktiga i enhetens utvecklingsarbete.

Barn- och utbildningsförvaltningen i Varberg

Elisabeth Svennerstål Jonsson
Förvaltningschef

Maria Wirén
Utvecklingschef

Ann-Sofie Linder
Barn- och elevhälsachef

Martina Wetterstrand
Chef. elevhälsans medicinska insatser

**VARBERGS
KOMMUN**

Öka välmående och minska utanförskap

Innehåll

Sammanfattning	1
1 Inledning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Metod	5
1.2.1 Tyck till om ditt barns förskola.....	5
1.2.2 Barn- och elevhälsarådslag	5
2 Tillbakablick	5
3 Analys.....	6
3.1 Normer och värden	6
3.2 Utveckling och lärande.....	7
3.3 Delaktighet	7
3.4 Övriga frågor	8
3.4.1 Tempus	8
3.4.2 Kommentar vårdnadshavare	8
4 Slutsats.....	9
4.1 Analyskompetens	9
4.2 Barn- och elevhälsaplan	9
5 Avslutning	10
6 Källförteckning	10

1 Inledning

”Enligt skollagen ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnen och barnens behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.”¹

1.1 Bakgrund

Förskolan i Varberg håller en hög kvalitet i verksamheten som återspeglas i den positiva upplevelsen hos barn och vårdnadshavare. För att hålla en hög nivå krävs kontinuerligt fokus på utveckling. I förskolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete under hela året på varje enhet, i varje arbetslag men också på en kommunövergripande nivå.

På den övergripande nivån finns i årshjulet tre avstämningpunkter;

- *Trygghet och trivsel* – som genom föräldraenkät och tvärprofessionell analys i barn- och elevhälsarådslag sätter fokus på barn och vårdnadshavares upplevelse av förskolan.
- *Aktionsforskning* – som med stöd från Göteborgs universitet utbildar pedagoger i att utvärdera och utveckla den egna praktiken samt sprida den analytiska kompetens som följer därmed till hela verksamheten.
- *Mål och kvalitet* – där förskolechef tillsammans med förvaltningsledning och kansliets resurs för systematiskt kvalitetsarbete utvärderar förskolan som helhet men med extra tonvikt på förskolan pedagogiska uppdrag.

Följande rapport tar upp avstämningpunkten trygghet och trivsel baserad på föräldraenkäten ”Tyck till om ditt barns förskola” och analysen från barn- och elevhälsarådslaget 2016.

---

¹ Skolverkets allmänna råd med kommentar (2013), *Förskolan*, Skolverket.

1.2 Metod

1.2.1 Tyck till om ditt barns förskola

Föräldraenkäten kallas ”Tyck till om ditt barns förskola”. Efter rådslaget 2015 beslutades att den behövde revideras för att på ett bättre sätt sätta fokus på det arbete som utförs i verksamheten. Enkäten för 2016 skiljer sig därför i viss mån från föregående år.

Enkäten består, undantaget urvalsfrågorna (ålder, förskola, m.m.), av femton frågor med fokus på:

- *Normer och värden*
- *Utveckling och lärande*
- *Samverkan och delaktighet.*

Nytt i enkäten för i år är en möjlighet för vårdnadshavare att anonymt lämna en kommentar direkt till verksamheten.

Enkäten distribuerades till samtliga vårdnadshavare i fristående och kommunal verksamhet. Svarsfrekvensen för den kommunala verksamheten låg på 57,5 % vilket är i nivå med föregående år.

1.2.2 Barn- och elevhälsarådslag

Arbetet med trygghet och trivsel pågår kontinuerligt i förskolans dagliga verksamhet genom framför allt pedagoger men också specialkompetens och under ledning av förskolechef. För att få en övergripande bild och likvärdighet mellan kommunens förskolor skapades 2015 barn- och elevhälsarådslaget. Det är ett gemensamt forum och en årlig avstämning med elevhälsa och representanter från förvaltningen.

Under maj månad hölls det för andra året barn- och elevhälsarådslag för förskolan. Under en heldag samlas förskolechef och specialkompetens, verksamhetschef och representanter för det övergripande systematiska kvalitetsarbetet för att analysera föräldraenkät och erfarenheter från verksamheten. För att jämföra enhetens resultat med det geografiska områdets eller Varbergs övergripande resultat. Analysen ligger till grund för följande rapport.

2 Tillbakablick

Årets barn- och elevhälsarådslag inleddes med en tillbakablick till föregående år och arbetet som skett med avstamp i det fokus som då formulerades.

Under fjolårets barn och elevhälsarådslag framkom ett flertal kommunövergripande framgångsfaktorer. Trygghet och trivsel i förskolan kopplades bland annat till god kommunikation mellan förskolan och hemmet, hög

professionalitet i verksamheten och framförallt hos personalen. En professionalitet som bland annat kopplas till satsningen på aktionsforskning och den analyskompetens och fokus på utveckling som kommer med aktionsforskarna.

Vidare uppmärksammandes flera kommunövergripande utvecklingsområden där fortsatt fokus kunde få verksamheten att nå ännu längre. Bland annat lades vikt vid att kunna se på verksamheten ur vårdnadshavareperspektiv. Att förtydliga innebörden av kommunikation, insyn och delaktighet både inom förskolan men också utåt till vårdnadshavare.

Det lades också vikt vid att utveckla strukturer för dokumentation och hur den används både i utvecklingsarbetet på enheten men också i kommunikation med barn och vårdnadshavare.

3 Analys

Nedan följer analys baserad på föräldraenkäten "Tyck till om ditt barns förskola" och den kvalitativa kunskap om den egna verksamheten som förskolechef och barn- och elevhälsoenhet innehar.

»Välmående
ger lärande,
lärande ger
välmående»

3.1 Normer och värden

Under normer och värden svarar vårdnadshavaren på upplevelsen av barnets trivsel i verksamheten, helhetsupplevelsen av trygghet och upplevelsen av personalens bemötande av barnet i verksamheten.

Statistiken visar på att vårdnadshavare upplever förskoleverksamheten som trygg, att barnen blir bemötta på ett respektfullt sätt från personalen och att deras barn trivs i verksamheten.

Flera faktorer spelar in på vårdnadshavarens allmänna upplevelse av trivsel för sitt barn i verksamheten. En av dessa är kontinuitet. I analysen reflekteras kring vad kontinuitet innebär och hur kontinuitet skapas. Steg ett är att bygga samsyn mellan pedagoger. Med en samsyn kring vad verksamheten står för möter vårdnadshavare och barn en enhetsövergripande och kommunövergripande värdegrund.

Kontinuitet är också en personalresursfråga. Analysen pekar på att i en förskola med många vikarier och/eller rotation i personalstyrkan minskar tryggheten. Förskolechef måste därför aktivt arbeta med långsiktighet kring välmående i den befintliga personalen och vid nyanställning.

3.2 Utveckling och lärande

Under utveckling och lärande svarar vårdnadshavaren på upplevelsen av förskolans pedagogiska arbete. Exempelvis om barnets nyfikenhet och lust att lära uppmuntras eller om barnets individuella förutsättningar tas i beaktande i verksamheten.

»**Flexibilitet** i verksamheten är en framgångsfaktor. Med en flexibel verksamhet menas en verksamhet som ser på olikheter som en tillgång. Som har vana och rutin kring ett brett spann av personligheter i elevgruppen och som kan anpassa verksamheten därefter.

Statistiken visar på en övervägande positiv inställning hos vårdnadshavare.

Hur enheten planerar och praktiserar den pedagogiska verksamheten varierar inom läroplanens ramar. Men övergripande kan sägas att fokus ligger på barnets progression och hur pedagogiken som leder till progression och utveckling dokumenteras och kommuniceras.

För att nå hög trygghet, trivsel och pedagogisk kvalitet i verksamheten är nyttjandet av specialkompetens en viktig del. I analysen framkommer att det finns en nöjdhet hos specialpedagog som ges utrymme att inte bara arbeta med det enskilda barnets utveckling utan även med gruppens progression som helhet.

»**Dokumentation** - Under föregående års systematiska kvalitetsarbete fastslogs att dokumentation av barnets progression var ett övergripande utvecklingsområde. I verksamheten i år är det tydligt vilken typ av dokumentation som eftersträvas och hur den ska förmedlas. Vikt läggs inte vid dokumentationens kvantitet utan kvalitet och framför allt på hur dokumentationen används i utvecklingsarbetet. Det är ett pågående arbete att med god dokumentation inkludera framför allt barnet men också vårdnadshavare i det enskilda barnets progression. Det är också viktigt att dokumentation förs och används i det övergripande utvecklingsarbetet på enheten. Förskolan måste dokumentera utgångsläget för att vid återblick finna framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

3.3 Delaktighet

Under samverkan och delaktighet besvarar vårdnadshavaren frågor kopplat till insyn och kommunikation. Hur verksamheten informerar vårdnadshavaren och hur vårdnadshavaren ges möjlighet till påverkan.

Under förra årets rådslag fastslogs att vårdnadshavarens upplevelse av delaktighet grundas i kommunikation och insyn i verksamheten. När pedagog redan vid inskolning etablerar en rimlig förväntan på vårdnadshavarens möjlighet till påverkan blir arbetet med delaktighet och samsyn enklare vilket skapar trygghet och trivsel för vårdnadshavare, barn och pedagog.

Under årets rådslag talar flera enheter om hur de under året arbetat med kommunikation och förväntan från vårdnadshavare. Med en god insyn och väl formulerad kommunikation kring

vad som pågår i verksamheten upplever fler vårdnadshavare en hög tillit till pedagogernas professionalism. Vårdnadshavare känner sig också trygga i att de kan ställa frågor eller påpeka något som de vill uppmärksamma kring sitt barn eller verksamheten på förskolan.

3.4 Övriga frågor

Under övriga frågor får vårdnadshavaren besvara frågor som allmän upplevelse av förskolan som helhet och upplevelse av förskolans webbaserade verktyg tempus.

Vårdnadshavare till barn i Varbergs förskola har i grunden en positiv inställning till förskolan som helhet. Man upplever att förskolan lever upp till förväntan. Precis som beskrivs ovan kopplas detta till professionalism i förskolans personal men också en tydlig kommunikation och information om vad verksamheten står för både pedagogiskt och kopplat till omsorg för barnets trygghet och trivsel.

3.4.1 Tempus

Tempus är förskolans webbaserade verktyg för bland annat närvaroregistrering och planering samt kommunikation med vårdnadshavaren. Upplevelsen av tempus är övervägande positiv.

Det varierar mellan enheterna på vilket sätt och i vilken utsträckning enheten använder tempus som har funktioner för närvarostatistik, meddelanden till vårdnadshavare, blogg m.m. Förskolechef poängterar hur tempus ska vara ett komplement till det personliga mötet och inte ersätta det.

»Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas»

Läroplanen avsnitt 2.6

3.4.2 Kommentar vårdnadshavare

Nytt i enkäten för i år är en avslutande kommentar där vårdnadshavaren i fritext får lämna ett meddelande till personalen på enheten. Det har uppskattats på enheterna med en så direkt och anonym kommunikation. Den öppna frågan verkar också ha uppskattats hos vårdnadshavare då sammanlagt 534 stycken valde att ta chansen att kommentera verksamheten med både lovord och synpunkter.

4 Slutsats

4.1 Analyskompetens

Vi har en hög analyskompetens i Varbergs förskolor. Med ett långsiktigt fokus på aktionsforskning tillsammans med en hög kvalitet på det systematiska kvalitetsarbetet har en hög analyskompetens byggts upp hos både förskolechef och i arbetslaget. Att kunna utvärdera sin egen praktik för att finna framgångsfaktorer och områden som med ytterligare fokus kan bli bättre och samtidigt skapa samsyn hos pedagog, förskolechef och övergripande är grunden till ett lyckat utvecklingsarbete.

Under året som gått ser förskolechef att pedagogerna i allt högre utsträckning tar ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet och blir ägare till utvecklingsarbetet på enheten. Det gör arbetet mer levande och förenklar utformning av analysforum som passar verksamheten. Fastslagna mötesstrukturer och former för en dialog som inkluderar hela arbetslaget har höjt kvaliteten på analysarbetet.

4.2 Barn- och elevhälsaplan

Barn- och elevhälsaplanen presenterar riktlinjerna för barn- och elevhälsaarbetet inom barn- och utbildningsförvaltningen i Varberg. Planen ska bidra till att säkra alla barn och elevers rätt till en likvärdig utbildning och vara en grund för enheternas framtagande av rutiner för barn- och elevhälsaarbetet².

I förskolan har man under året arbetat med flera områden kopplade till barn- och elevhälsaplanen.

För en hög analyskompetens som leder till utveckling krävs samsyn. Samsyn bygger på en gemensam värdegrund men också en gemensam begreppsförståelse. Genom att arbeta med de begrepp som finns i barn- och elevhälsaplanen och integrera dem i analysarbetet på enheten säkerställs ett gemensamt professionellt språk. Den gemensamma professionella begreppsförståelsen är en förutsättning för ett gott kollegialt lärande och samarbete inom och mellan enheter.

I barn- och elevhälsaplanen sätts fokus för hur specialkompetenserna ska arbeta. Riktlinjerna för specialpedagog läser bland annat att fokus ska ligga på handledning, konsultation, fortbildning och kartläggning på individ, grupp och organisationsnivå.

För psykolog står bland annat om ansvar för att genom handledning, konsultation och fortbildning sprida nödvändig psykologisk kompetens till pedagog och förskolechef.

---

² Barn- och elevhälsaplan 2015

I barn- och elevhälsaplanen beskrivs vikten av insatser tidigt efter uppmärksammande av problematik hos barnet/eleven. Analysen i rådslagen var att här måste förskolan och grundskolan samarbeta. Redan i förskolan måste fokus ligga på att uppmärksamma exempelvis problematisk frånvaro. För att upptäcka ohälsa är det viktigt att tyda den information som barnet ger genom bilder, tecken men också genom sin egen utveckling.

5 Avslutning

Förskolechef och barn- och elevhälsateam ser en positiv utveckling i arbetet med trygghet och trivsel i förskolan. Det varierar mellan enheterna hur långt de kommit i utvecklingsarbetet och vilken analyskompetens som uppnåtts men övergripande är den en process som leder till progression både pedagogiskt och syftande till barnets välmående och trivsel.

Det är viktigt för förskolan att använda det material som insamlas i utvecklingsarbetet. Föräldraenkät, självskattningsverktyget BRUK, aktionsforskningsrapporter men också dokumentationen av det enskilda barnets progression. Allt material ska användas för att ständigt förbättra utveckling och välmående i förskolan.

6 Källförteckning

- Skolverket (2013), Allmänna råd med kommentar, *Förskolan*.
- Varbergs kommun, Barn- och utbildningsförvaltningen (2015), *Barn och elevhälsaplan 2015*

**VARBERGS
KOMMUN**

BESÖKSADRESS: NORRGATAN 25 **POSTADRESS:** VARBERGS KOMMUN, 432 80 VARBERG
TELEFON VÄXEL: 0340-880 00 **E-POST:** BUN@VARBERG.SE **WEBBPLATS:** WWW.VARBERG.SE